

Verslag smederij Bernheze

10 juli 2010

De schatten van Bernheze ontginnen

De cultuurhistorische parels van Brabant zijn overal. Van het centrum in de grote stad tot ergens achteraf in het landschap. Vaak zijn ze zo vanzelfsprekend dat we er achteloos aan voorbijgaan. Schatten van Brabant *triggert* jong en oud door vroeger en nu verrassend te presenteren. Zo herontdekken we de wortels van onze Brabantse identiteit.

Beleving

Verhalen uit het verleden komen pas echt tot leven als ze worden verteld op de plek waar ze zich ooit afspeelden. Schatten van Brabant vertelt en verbeeldt de verhalen van een gebied via nieuwe vormen van kunst, cultuur en communicatie, voorziet het verleden van nieuwe betekenissen op basis van verhalen van bewoners en kunstenaars. De centrale vraag van deze Smederij is: Hoe kunnen we gezamenlijk, ieder vanuit zijn rol, de verhalen van de omgeving op een andere manier vertellen en verbeelden, beleefbaar maken?

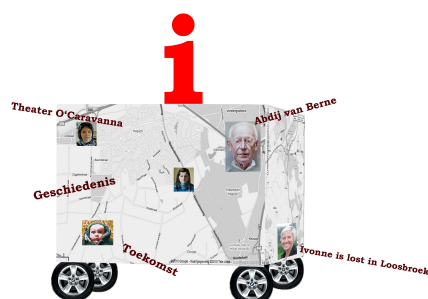
En dat in een gebied waar elk dorp hartstochtelijk zijn bestaansrecht en karakter bevecht binnen de geconstrueerde gemeente Bernheze. Het decor van de smederij is even inspirerend als altijd: dertien hectare buitenkunst van de expositie 'The woods that see and hear'. Op het terrein van een voormalige varkenshouderij plantte een agrariër 30.000 bomen en startte zo zijn eigen cultuurbos. Exemplarisch voor de culturele daadkracht in Bernheze?

Meedenken

Aan de aanwezigen vandaag ligt het in elk geval niet. Zij willen volop meedenken over de mogelijkheden die dit gevarieerde gebied in huis heeft. "Betrek de jongeren bij je activiteiten", is een veelgehoorde opmerking. "En doe iets met De Lunenburg, de disco waar generaties jongeren elkaar leerden kennen."

Inspiratie

Herman Savelkouls verzorgt de opening van de smederij. Hij is bestuurslid van openluchttheater de Kersouwe en weet wat er speelt in de regio. Op de zolder van café De Zwaan verzamelde hij samen met Schatten van Brabant een aantal sleutelfiguren uit het culturele leven van Bernheze. Zo zette hij de eerste stap naar het beleefbaar maken van de identiteit van de dorpen en het gebied ertussen. Zoals de drie kunstenaars hieronder ook deden. Zij presenteerden voorbeeldconcepten ter inspiratie.

De mobiele toeristeninformatie

Beeldend kunstenaar Monique Broekman wil op pad in Bernheze, als een niet alledaagse toerist in een uitvergroete driedimensionale kaart van de gemeente Bernheze op wielen met een grote i op het dak. Zo raakt ze tijdens haar zoektocht naar de verhalen van bewoners en passanten de weg niet kwijt. Op onverwachte locaties zal ze de toeristeninformatie parkeren en mensen uitnodigen voor een gesprek over de verborgen schatten van de plek waar ze

zich bevindt. De verhalen zijn via geluidsopnames voor andere bezoekers later te beluisteren. Ze wil portretten schilderen van de vertellers die aan de buitenzijde van de mobiele toeristeninfo bevestigd worden om zo de plek een gezicht te geven. Broekman is een nieuwsgierige toerist en toeristeninformatie ineen en zal fungeren als doorgeefluik waar informatie verzameld en doorgegeven wordt over alle activiteiten (o.a. het project van Ivonne van de Velden in Loosbroek en Car O' Vanna) en wetenswaardigheden van de gemeente Bernheze.

Theaterwandeltocht Abdij van Berne

Ook theatergroep Car O' Vanna laat zich inspireren door de omgeving. Dat deden ze al in de haven van Antwerpen en rond de Limburgse mijnen. In Brabant vallen vooral de 260 kloosters op, of wat daarvan over is. Dus viel in Bernheze het oog van de theatermakers op de Abdij van Berne, vertelt Mieke Fiers. "Vanuit een caravan, ons vaste uitgangspunt, interpreteren we de publieke ruimte om ons heen. We willen een intiem stuk maken dat de volwassen bezoekers meeneemt naar wat zich tussen de abdij en de omgeving afspeelt." Buiten laat Car O' Vanna zien hoe hun kijk op de omgeving prima een plek kan krijgen in een mini-wandeling rond een caravan naast een boerenschuur. De aanwezigen verrassen Mieke Fiers met een keur aan andere kloosters. Kloosters die volgens sommigen midden in het leven staan en dus veel meer betekenen voor de lokale gemeenschappen. Fiers: "Misschien is het juist de afstand, het geheimzinnige, dat de Abdij van Berne zo interessant maakt voor ons."

Lost in Loosbroek

"We gleden op onze slee van een besneeuwd heuveltje af. In onze vaart namen mijn zussen en ik het beeld van de heilige Donatus mee in onze glijpartij", vertelt Ivonne van der Velden tijdens de smederij over Bernheze. Zij groeide op in Loosbroek, 'een klein dorp in de grote gemeente Bernheze', en vond in dit voorval inspiratie voor een onderdeel van haar kunstproject 'Lost in Loosbroek'.

"We hebben het beeld teruggezet waar het stond, maar het was niet meer compleet. We konden Donatus' zwaard nergens vinden. Tot de dag van vandaag staat hij zwaardloos tegen de kerk in Loosbroek, inmiddels onder een afdakje. Ik en mijn zussen liepen jaren met een schuldgevoel rond in ons geboortedorp", beëindigt ze haar biecht. Inmiddels woont Ivonne al 20 jaar in 's-Hertogenbosch. Vanuit een ambigue liefde voor haar geboortedorp, kwam ze tot het project 'Lost in Loosbroek', een verzameling activiteiten en installaties in wording. Een van die projecten is een zoektocht naar het zwaard, voor kinderen. Wellicht gecombineerd met een processie.

Cunera

Nico van Doorn brengt namens de Meierijsche Museumboerderij een activiteit m.b.t. Cunera onder de aandacht. Het bevorderen van het materiële culturele erfgoed van het platteland in de Meierij en educatie heeft alle aandacht in het beleidsplan van het museum, maar daarnaast is er ook plaats voor de immateriële aspecten van de regio (het Rijke Roomsche Leven). Een belangrijk speerpunt is "Het leven van de H. Cunera en haar verering in onze regio en in het bijzonder in Heeswijk". Bekijk hier het [projectplan Cunera](#).

"En dit soort ideeën is exact waar Schatten van Brabant om draait", zegt programmaleider Geurt Grosfeld. Hij besluit de warme middag met het verzamelen van de namen van mensen die verder aan de slag gaan met Bernheze. "Tien mensen heb ik op mijn lijst staan. Als we daarmee ook alle dorpen bestrijken, is dat een mooie basis om verder te gaan. U hoort nog van ons."